

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 29 MARTIE 1979¹

Comisia Comunităților Europene
împotriva
Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

„Cartofi”

Cauza 231/78

În cauza 231/78,

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentată de domnul Richard Wainwright, membru al Serviciului juridic al Comisiei, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

reclamantă,

împotriva

REGATULUI UNIT AL MARIII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD, reprezentat de domnul W. H. Godwin, Assistant Treasury Solicitor, în calitate de agent, asistat de domnii Leonard Bromley, Q. C. și P. G. Langdon-Davies, din cadrul Baroului din Londra, cu domiciliul ales în Luxemburg, la Ambasada Regatului Unit,

pârât,

și

REPUBLICA FRANCEZĂ, reprezentată de domnul Guy Ladret de Lacharrière, cu domiciliul ales în Luxemburg, la Ambasada Franței,

intervenientă,

având ca obiect constatarea neîndeplinirii de către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord a uneia dintre obligațiile care îi reveneau în temeiul Tratatului CEE prin faptul că nu a abrogat și nici nu a modificat dispozițiile privind restricțiile la importul de cartofi de sezon,

CURTEA,

compusă din domnii H. Kutscher, președinte, J. Mertens de Wilmars și A. J. Mackenzie Stuart, președinți de cameră, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O’Keeffe, G. Bosco și A. Touffait, judecători,

avocat general: domnul H. Mayras,
grefier: domnul A. Van Houtte,

¹ Limba de procedură: engleza.

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Întrucât prin cererea introdusă la 19 octombrie 1978, Comisia Comunităților Europene a solicitat, în temeiul articolului 169 din Tratatul CEE, constatarea neîndeplinirii de către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord a uneia din obligațiile care îi reveneau în temeiul tratatului prin faptul că nu a abrogat și nici nu a modificat dispozițiile interne privind restricțiile la importul de cartofi de sezon înainte de sfârșitul anului 1977, termen prevăzut la articolul 9 din Actul privind condițiile de aderare și adaptările Tratatelor, anexat la Tratatul din 22 ianuarie 1972 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei, și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la Comunitatea Economică Europeană și la Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (denumit în continuare „actul de aderare”).

2 aceasta afirmă că, încă dinaintea aderării la Comunitate, în Regatul Unit există o organizare națională a pieței cartofilor care implică, printre altele, un control al importurilor și exporturilor de cartofi de sezon.

În cursul anului 1977, Comisia a avertizat Guvernul Regatului Unit că, în temeiul articolului 9 alineatul (2) din actul de aderare, trebuie să elimine restricțiile impuse la importurile de cartofi de tipul menționat.

Cu toate acestea, la 28 decembrie 1977, Ministerul Agriculturii din Regat a anunțat că interdicția la importurile de cartofi în Regatul Unit va fi aplicată în continuare până la noi ordine.

3 Potrivit Comisiei, întrucât măsura tranzitorie prevăzută la articolul 60 alineatul (2) din actul de aderare a expirat, în temeiul articolului 9 alineatul (2) din actul respectiv, la sfârșitul anului 1977, Regatul Unit nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 30 din tratat prin menținerea interzicerii importurilor de cartofi ulterior acestei date.

4 Întrucât, în apărarea sa, guvernul Regatului Unit, sprijinit de guvernul Republicii Franceze, intervenient în cauza respectivă, susține faptul că are dreptul, în temeiul articolului 60 alineatul (2) din actul de aderare, să mențină restricțiile cantitative menționate până la realizarea unei organizări comune a piețelor de cartofi.

Deoarece cartofii nu făceau, încă, obiectul unei organizări comune a piețelor, Regatul Unit putea menține organizarea națională pentru acest sector.

5 Articolul 60 din actul de aderare prevede:

„1 Regimul aplicabil în Comunitate în componența inițială a acesteia în domeniul taxelor vamale și al taxelor cu efect echivalent și al restricțiilor cantitative și al măsurilor cu efect echivalent se aplică în noile state membre de la 1 februarie 1973 sub rezerva dispozițiilor prevăzute în articolele 55 și 59 pentru produsele care, la data aderării, intră sub incidența organizării comune a piețelor.

2 Pentru produsele care, la aderare, nu intră sub incidența organizării comune a piețelor, dispozițiile prevăzute în titlul I privind eliminarea treptată a taxelor cu efect echivalent taxelor vamale și a restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent nu se aplică acestor taxe, restricții și măsuri, dacă acestea fac parte din cadrul unei organizări naționale a piețelor la data aderării.

Această dispoziție nu se aplică decât în măsura necesară pentru asigurarea menținerii organizării naționale și până la punerea în aplicare a organizării comune a piețelor pentru produsele respective.

3. ...;”

6 Acest articol constituie în mod incontestabil o derogare de la articolul 42, formulat astfel:

“Restricțiile cantitative la importurile și la exporturile dintre Comunitate în componența inițială și noile state membre și între noile state membre se elimină de la data aderării.

Măsurile cu efect echivalent sunt eliminate la 1 ianuarie 1975 cel târziu.”

”

7 Dispozițiile articolelor 42 și 60, citate anterior, constituie aplicări ale normei generale de la articolul 9 din act, care prevede:

„1 Pentru a facilita adaptarea noilor state membre la normele în vigoare în cadrul Comunităților, aplicarea tratatelor originare și a actelor adoptate de instituții face obiectul, cu titlu tranzitoriu, al dispozițiilor derogatorii prevăzute în prezentul act.

2 Cu excepția datelor, termenelor și dispozițiilor speciale prevăzute în prezentul act, aplicarea măsurilor tranzitorii se încheie la sfârșitul anului 1977.”

8 Întrucât părțile au opinii diferite despre interpretarea articolelor 9 și 60. Guvernul Regatului Unit și cel al Republicii Franceze consideră că articolul 60 alineatul (2) constituie o dispoziție specială în sensul articolului 9 alineatul (2), astfel încât data limită de la sfârșitul anului 1977 nu se aplică în acest caz. Pe de altă parte, Comisia consideră că articolul 60 alineatul (2) deși constituie o derogare de la articolul 42 din act, nu poate, cu toate acestea, să fie considerat o „dispoziție specială” în sensul articolului 9 alineatul (2), astfel încât data limită prevăzută ar trebui să aibă efect deplin.

Prin urmare, este necesar să se examineze această divergență de opinii.

9 Întrucât, deși textul articolului 60 alineatul (2), luat în considerare separat, poate părea că justifică interpretarea guvernului Regatului Unit, această interpretare nu poate fi menținută având în vedere sistemul general al actului de aderare și al raporturilor acestui act cu dispozițiile Tratatului CEE.

În plus, această interpretare ar avea consecințe inadmisibile din punct de vedere al egalității statelor membre în raport cu anumite norme fundamentale pentru funcționarea pieței comune.

10 Articolul 2 din actul de aderare prevede:

“Începând cu data aderării, dispozițiile Tratatelor originare și cele ale actelor instituțiilor comunitare sunt obligatorii pentru noile state membre și se aplică în statele membre respective în condițiile prevăzute în aceste Tratamente și în prezentul act.”

11 Această dispoziție arată că integrarea noilor state membre în Comunitate este obiectivul fundamental al acestui act.

În acest scop, articolul 9 alineatul (1) din act prevede că tocmai „pentru a facilita adaptarea noilor state membre la normele în vigoare în cadrul Comunităților”, „aplicarea tratatelor originare și a actelor adoptate de instituții face obiectul, cu titlu tranzitoriu, al dispozițiilor derogatorii prevăzute în prezentul act”.

Întrucât perioada de tranziție prevăzută de tratat expirase înainte de aderare, iar tratatul intrase deja în vigoare pe deplin, actul de aderare nu a prevăzut pentru noile state membre decât termene și condiții specifice pentru a facilita adaptarea acestora la normele în vigoare în cadrul Comunității.

12 Întrucât, prin urmare, dispozițiile actului de aderare trebuie interpretate având în vedere fundamentele și sistemul Comunității, astfel cum au fost acestea stabilite prin tratat.

În special, dispozițiile actului de aderare privind restricțiile cantitative și măsurile cu efect echivalent nu pot fi interpretate făcând excepție de la dispozițiile tratatului referitoare la acestea.

Articolul 60, referitor la produsele agricole, trebuie, de asemenea, să fie interpretat în lumina dispozițiilor tratatului referitoare la politica agricolă comună, întrucât această dispoziție privește în mod evident punerea în aplicare a acesteia.

13 Întrucât, în ceea ce privește eliminarea restricțiilor cantitative, instituirea unei piețe comune trebuie, în conformitate cu articolul 3 litera (a) din tratat, să implice în primul rând „eliminarea, între statele membre, a taxelor vamale și a restricțiilor cantitative la intrarea și ieșirea mărfurilor, precum și a oricăror altor măsuri cu efect echivalent”.

Articolul 30 și următoarele prevăd eliminarea completă, în cursul perioadei de tranziție, a restricțiilor cantitative și a oricăror altor măsuri cu efect echivalent între statele membre.

Importanța acestei interdicții pentru realizarea libertății schimburilor între statele membre se opune oricărei interpretări extensive a rezervelor sau derogărilor în acest sens prevăzute în actul de aderare.

14 Întrucât, în ceea ce privește raporturile acestei interdicții cu politica agricolă comună, articolul 38 alineatul (2) din tratat prevede că normele referitoare la instituirea pieței comune și, prin urmare, cele referitoare la eliminarea restricțiilor cantitative, se aplică produselor agricole, cu excepția unor dispoziții contrare prevăzute în titlul privind agricultura.

Deoarece articolul 40 a prevăzut încheierea perioadei de tranziție ca dată limită pentru punerea în aplicare a politicii agricole comune, articolele 43-46 au permis statelor membre să mențină, provizoriu, organizările naționale ale piețelor existente.

De fapt, articolul 38 alineatul (4), în conformitate cu care „Funcționarea și dezvoltarea pieței comune pentru produse agricole trebuie să fie însoțite de stabilirea unei politici agricole comune a statelor membre.” evidențiază intenția de a acorda prioritate funcționării și dezvoltării pieței comune, obligând instituțiile și statele membre să stabilească într-un ritm corespunzător o politică agricolă comună.

Întrucât articolele 40 și 41 din tratat prevăd forme diferite pentru instituirea unei organizări comune a piețelor agricole, iar aceste dispoziții nu se opun unor modificări chiar și fundamentale ale acestei organizări, după încheierea perioadei de tranziție, persistența deficiențelor pretinse în stabilirea unei politici agricole comune a statelor membre nu poate,

prin urmare, după încheierea perioadei, să se opună aplicării normelor prevăzute pentru instituirea pieței comune și, în special, dispoziției privind interzicerea restricțiilor cantitative.

15 Rezultă — astfel cum a constatat Curtea în hotărârea din 2 decembrie 1974, pronunțată în cauza 48/74 (Charmasson), Recueil p. 1383 — că, după încheierea perioadei de tranziție, funcționarea unei organizări naționale a pieței nu mai poate reprezenta un obstacol pentru efectul deplin al dispozițiilor tratatului privind eliminarea restricțiilor cantitative și a oricăror măsuri cu efect echivalent, cerințele piețelor respective fiind deja asumate de instituțiile comunitare.

Încheierea perioadei de tranziție implică, astfel, că de la acea dată domeniile și chestiunile atribuite în mod explicit Comunității intră în competența comunitară, astfel încât, dacă este în continuare necesar să se recurgă la măsuri speciale, acestea nu vor mai putea fi decise unilateral de statele membre respective, ci trebuie adoptate în cadrul ordinii comunitare, destinată garantării protejării interesului general al Comunității.

16 Întrucât, având în vedere punctele precedente, textul articolului 60 alineatul (2) din actul de aderare, deși constituie în mod evident o derogare de la dispozițiile articolului 42, nu poate, cu toate acestea, să fie considerat totodată o „dispoziție specială” în sensul articolului 9 alineatul (2) din acest act.

De fapt, deși această ultimă dispoziție stabilește drept principiu al actului de aderare că „aplicarea măsurilor tranzitorii se încheie la sfârșitul anului 1977”, rezerva pe care aceasta o formulează nu poate fi interpretată în mod exhaustiv.

Din contră, această rezervă trebuie interpretată în sensul că nu vizează decât dispozițiile speciale de o natură bine circumscrisă și determinată în timp, nu și dispozițiile, precum articolul 60 alineatul (2), care se referă la un eveniment viitor și incert.

17 Întrucât această concluzie este confirmată prin luarea în considerare a consecințelor interpretării alternative susținute de Regatul Unit.

Într-un domeniu atât de important pentru funcționarea pieței comune ca eliminarea restricțiilor cantitative, actul de aderare nu poate fi interpretat ca și când ar fi creat, pentru o perioadă nedefinită, în favoarea noilor state membre, un alt statut decât cel prevăzut de tratat pentru statele membre originare.

În cazul în care articolul 60 alineatul (2) ar fi considerat a fi o „dispoziție specială” în sensul articolului 9 alineatul (2) din actul de aderare, atunci acesta ar crea, de fapt, o inegalitate persistentă între statele membre originare și noile state membre, acestea din urmă fiind în măsură să împiedice sau să restricționeze importul de anumite produse agricole de origine comunitară, în timp ce primele ar fi, în temeiul tratatului, obligate să se abțină de la orice restricție la importurile de produse identice, chiar dacă acestea provin dintr-un nou stat membru care se prevalează de articolul 60 alineatul (2).

Deși a fost justificat, din partea statelor membre originare, să accepte, cu titlu provizoriu, astfel de inegalități, ar fi contrar principiului egalității statelor membre în fața dreptului comunitar să se admită posibilitatea prelungirii acestora pe termen nedefinit.

18 Întrucât rezultă că Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord nu și-a îndeplinit una din obligațiile care îi reveneau în temeiul tratatului, în special în temeiul articolului 30,

coroborat cu actul de aderare, prin faptul că nu a abrogat și nici nu a modificat, înainte de sfârșitul anului 1977, dispozițiile interne de natură a restrânge importurile de cartofi;

Cu privire la cheltuielile de judecată

19 Întrucât în conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, dacă s-a solicitat acest lucru.

Întrucât pârâtul a căzut în pretenții, acesta trebuie obligat la plata cheltuielilor de judecată.

Întrucât Comisia nu a solicitat ca intervenienta să fie obligată la plata propriilor cheltuieli de judecată, este necesar, în temeiul articolului 69 alineatul (2) primul paragraf *in fine* din Regulamentul de procedură, să se compenseze cheltuielile de judecată ocazionate de intervenție.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

Declară și hotărăște:

1) Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord nu și-a îndeplinit una dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatului, în special în temeiul articolului 30, coroborat cu actul de aderare, prin faptul că nu a abrogat și nici nu a modificat, înainte de sfârșitul anului 1977, dispozițiile interne de natură să restrângă importurile de cartofi.

2) Obligă pârâtul la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția celor ocazionate de intervenție.

3) Cheltuielile de judecată ocazionate de intervenție se compensează.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen

O'Keeffe

Bosco

Touffait

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 29 martie 1979.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
H. Kutscher